

"NAŠ GLAS" izide vsakega prvega in petnajstega v mesecu. Naročnina za vse leto 16 lir, za četrt leta 4 lire, za pol leta 8 Lir. Za inozemstvo je dodati poštino. Oglaš po ceniku.

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne in samoupravne nameščence in upokojece

Dvoje pomembnih odredb

Pokrajinski podporni zavod in družinske doklade uslužbenstva

Visoki komisar je dne 17. dec. l. l. — z namenom, da se splošno podporno delo v naši pokrajini poenoti in združi — izdal odredbo o ustanovitvi Pokrajinskega podpornega zavoda. Ta zavod bo po svojih krajevnih odborih, ki se ustanove v posameznih občinah Ljubljanske pokrajine, podpiral posameznike in družine, ki živijo v posebno težavnih gmočnih razmerah.

Upravni odbor Pokrajinskega podpornega zavoda tvorijo predsednik, ki ga postavi Visoki komisar, in tile člani: zastopnik Zveze bojevnikiških fašijev, pokrajinska zaupnica ženskih fašijev, ljubljanski župan ali njegov odposlanec, pokrajinski zdravnik, načelnik oddelka za socialno skrbstvo, predsednik Pokrajinske zveze delodajalcev, predsednik Pokrajinske delavske zveze in zastopnik Prehranjevalnega zavoda. Občinske podporne odbore vodijo predsedniki in dva do trije člani, ki se izberejo izmed posebnih prikladnih oseb iz tiste občine. Občinski odbor v Ljubljani imenuje Visoki komisar, v drugih občinah pa pristojno politično oblastvo.

Da bo mogel zavod doseči svoj namen, ima sledeče dohodke: od morebitnega premoženja; zneske, ki jih dobi od ministrstva; vsote, ki mu jih event. nakaže Visoki komisar; vsote, določene v občinskih proračunih, in morebitna naklonila raznih ustanov in zasebnikov.

Že obstoječe javne dobrodelne in podporne ustanove s posebnimi nameni bodo delovale še naprej, kakor ostane tudi občinam nespremenjena naloga, kolikor je novi zavod ne prevzame. Zavodu pa morajo občine odstopiti iz občinskih proračunov tisti del podpor- nih skladov, ki je sicer določen za splošno pomoč.

Z odredbo Visokega komisarja z dne 13. januarja je bila pa ustanovljena blagajna za izplačevanje družinskih doklad delavskim in nameščen- skim družinam. S to odredbo je bil izveden sklep ministrskega sveta z dne 30. septembra l. l., po katerem se uvedba družinskih doklad razširi tudi na ozemlje Ljubljanske pokrajine.

Ta odredba je izredno važna in po- meni v socialnem pogledu veliko pridobitev. Doslej naša zakonodaja ni poznala ustanove družinskih doklad iz- vzešji javne uslužbenosti in zelo redke posamezne večje zasebne obrate, ki so jih svojemu uslužbenstvu že doslej da- jali. Ogromna večina vseh delojemal- cev je doslej prejemale enake mezde in plače ne glede na to ali je bil pre- jemnik družinski oče ali ne. Zato je večina zasebnih uslužbencev in delav- cev smatrala to stanje za nesocialno in krivično. Prav zato so se tudi de- lavske in nameščenske organizacije že dolga leta borile za priznanje družin-

skih doklad, vendar pa niso uspele, ker je prevladovalo naziranje, da je mezdo smatrati samo kot nagrado za storjeno delo, ne pa kot sredstvo za preživljanje delojemalca in njegove družine.

Z uvedbo družinskih doklad je bil storjen načelno važen korak k razšir- jenju socialne zaščitne zakonodaje. Za izboljšanje gmočnega stanja družin po- ročenih delavcev in nameščencev bo nova odredba izredno pomembna, bo pa koristila tudi pravilnemu razvoju družine, omogočila boljše prehrano in vzgojo otrok ter mnogo pomagala v zdravstvenem oziru.

Družinska doklada pripada vsem zavarovancem Zavoda za socialno za- varovanje, Trgovskega bolniškega in podpornega društva, Bratovske sklad- nice in drugih zavarovalnih in podpor- nih zavodov, ki se za to izrečno po- oblaste. Ne gredo pa te doklade v dru- žinskem gospodarstvu zaposlenemu osebu (kakor hišnim poslom itd.); hišnim delavcem; osebu v staležu javnih uslužbencev, ne glede na to ali je razvrščeno ali ni (zanje se poskrbi s poznejšo odredbo) in italijanskim de- lavcem iz starih pokrajin, zaposlenim v naši pokrajini pri italijanskih tvr- d- kah, ki imajo svoj sedež v starih po- krajinah.

Družinska doklada pripada za otro- ke, ki jih upravičence vzdržuje, za ženo, za oba roditelja, če je rodbinski poglavar za plačo v službi drugih in obvezno zavarovan. Za vsako nave- deno osebo pripada nameščencu, če ima enega otroka, po L. 9,30 na teden; če ima 2—3 otroke po L. 12,30; če ima pa 4 ali več otrok po L. 14,70. Za že- no gre L. 13,20, za vsakega roditelja pa L. 8,70 na teden. Delavci dobe v ustreznih primerih po 6—8,40—10,80—9,30 oz. 5,40 lire na teden.

Ko se določa višina doklade za otroke, se upoštevajo samo vzdržev- niji otroci, za katere pripada doklada. Za otroke se plačuje doklada do iz- polnjenega 14. leta, če pa je otrok ne- sposoben za delo ali če obiskuje sred- njo šolo, pa do 16. leta. Pri nameščen- cih je meja 18. leto otrokove starosti.

Družinske doklade se izplačujejo izključno samo iz prispevkov delo- dajalcev, ki tega izdatka ne smejo pre- valiti na uslužbenca. Za enkrat je določen prispevek 10 % zavarov- vane mezde oziroma režijske plače. Prispevke pobirajo hkrati s prispevki za bolniško zavarovanje. Kjer so uslužbenci že prejeli slične doklade, jih te nove nadomeščajo, zlasti če so nove doklade višje. Izplačevanje teh doklad in pobiranje prispevkov se je pričelo z minulim 1. decembrom.

Nova odredba je med zasebnimi nameščenci in uslužbenci vzbudila mnogo hvaležnosti in odobravanja. Uvedba družinskih doklad najširšim slojem delavnega ljudstva je pa velika načelna pridobitev za vse, ki se pre- življajo z umskim ali telesnim delom v zasebnih službah.

ski. Vse te zadruge imajo 102.000 čla- nov — javnih uslužbencev. Sprejete bodo še nekatere zadruge, tako da se bo to število v kratkem še povečalo.

Zveza je od konca junija, odkar je ustanovljena, imela prometa za pri- bližno 65 milijonov kun. V zadnjih dveh mesecih je dobavila blaga za več kot 7 milijonov kun. Zveza ima ve- lika denarna sredstva, ki znašajo zdaj približno 62 milijonov kun, medtem ko je prejšnja beograjska Zveza imela nad 200 milijonov Din premoženja. Koliko od tega bo pripadlo zagrebški Zvezi, zaenkrat še ni odločeno, pač pa se bo glede tega uporabil primeren ključ. Za enkrat predstavljajo Zvezni- no premoženje vse nepremičnine, last včlanjenih zadrug in prejšnje Zveze, kolikor se nahajajo na Hrvaškem, ra- zen tega pa tudi vsa gotovina in ter- jatve teh zadrug, ki znašajo približno 11 milijonov kun. Prejšnja beograjska Zveza nabavljalihi zadrug je imela nepremičnine, torej hiše in posestva v Zagrebu, v Sarajevu, v Gospiću in Hrvatski Mitrovici. Med drugim je tudi v Zagrebu uradniško prenočišče (Zadružni dom), ki je namenjeno hr- vatskim drž. uslužbencem zadrugar-

jem. Dom stoji nasproti glavnega ko- lodvora in ima nad 100 postelj. Od aprila je v letu 1941. v Domu preno- čevalo nad 10.000 zadrugarjev.

Zveza nabav. zadrug v Zagrebu namerava storiti vse, da razširi in po- globi svojo delavnost. Namerava usta- noviti večje število novih zadrug v krajih, kjer jih še ni, a se je pokazala potreba po njih, posebno pozornost pa posveča skupnemu nabavljanju živ- ljenjskih potrebščin, zlasti živil za včlanjene zadruge. Odprla je že razne tečaje za knjigovodstvo in za vodje zadrug, uredila je nadzorovalno službo in skuša v vsem olajšati članicam de- lovanje v korist včlanjenim državnim uslužbencem. Državna zakladnica je prevzela varstvo nad zagrebško zvezo ir je imenovala v odbor stalnega od- poslanca.

Med novo izvoljenimi člani uprav- nega sveta so znani zadružni delavci iz Zagreba (R. Markuš, Sr. Kružić in drugi), Sarajeva, Mostarja, Splita (pro- fesor Marin Katunarić), iz Zenice itd., v nadzornem odboru so pa prav tako zastopani zadružni delavci iz vrst dr- žavnega uslužbenstva po raznih krajih Hrvatske.

Gospodarska samopomoč invalidov

Slovenski vojni invalidi so se kmalu po prvi svetovni vojni organizirali v svo- jem združenju, ki je poleg skrbi za pra- vično ureditev invalidskega vprašanja in poleg borbe za dobro invalidsko zakonodajo skušajo tudi gospodarsko pomagati članom vojnim invalidom in njihovim družinam. Vojni invalidi so se zavedali, da je za uresničenje njihovih poglavitnih teženj potrebna tudi krepka in neodvisna gospodarska organizacija, ki bo mogla — poleg moralne — nuditi članstvu tudi po- trebno gmočno podporo, zlasti pa po- pomagati tistim vojnim invalidom, ki si skušajo s prevzemom ali ustanovitvijo obrti, trgo- vinice, trafike ali sicer kako izboljšati oz. sploh omogočiti obstanek. Takim je treba v pravem času priskrbeti primerno po- s- jilo ob ugodnih pogojih, pa jim bo pri- hodnost vsaj kolikor toliko olajšana.

V zavesti, da si vojni invalidi morejo uspešno pomagati le sami, so nekateri idealisti leta 1925. ustanovili kreditno za- drugo »Vzajemna pomoč« v Ljubljani. Te- meljna glavica je bil delež, ki ga je ljub- ljansko Združenje vojnih invalidov prejelo od likvidiranega monopolnega sklada, ka- mor so se stekali določeni deli čistega do- bička od prodaje monopolnih izdelkov. V sklad za okrepitev vojnih žrtev je šlo 4% čistega dobička. Ta delež je znašal 350.000 dinarjev in je služil kot glavica za novo zadrugo, ki je bila ustanovljena prav tisto leto, ko je izšel prvi invalidski zakon, ki je povzročil prizadetim marsikatero težavo in mnoge invalide izločil od podpore.

Vzajemna pomoč je imela takoj po ustanovitvi že nad 60 članov, ki so vplačali deleže po 50 din. V prvem letu obstanka je mlada zadruga mogla izplačati komaj za 11.800 din posojil. Seveda je začelo število članov kmalu rasti, ker je bilo dajanje po- sojil vezano na članstvo v zadrugi. Čez leto dni je bilo že 84 članov, leta 1930. je na- raslo to število na 246 članov, konec le- ta 1935. jih je bilo že 344, konec leta 1940. pa celo 446. Ker je Vzajemna pomoč ves čas delala samo z lastno glavico in brez tujih sredstev, je bilo njeno poslovanje vse- lej vse skozi solidno, obrestna mera prav nizka in sploh vsi pogoji ugodni.

Tudi višina izdanih posojil je kmalu začela rasti, ni se pa dvigala z enako do- slednostjo kakor število članov. V le- tu 1926. je zadruga izplačala že za 163.200 dinarjev posojil, leta 1929. pa celo 397.994 dinarjev — kar je najvišje število, ki so ga doslej dosegla posojila. V sledečih letih se je višina posojil stalno menjavala, tako da je leta 1934. bilo izposojenih 163.357 din, leta 1940. spet pa že 356.000 din. Pomni- mo, da je leta 1929. izšel novi invalidski zakon in povzročil za premnoge invalide zelo težak položaj, iz katerega so si sku- šali pomagati s posojili, ki naj bi jim omo- gočili v prihodnje boljše gospodarsko po- d- lago.

Denarni promet, ki je znašal prvo leto 446.561 din, se je že prihodnje leto dvignil na 1.891.745 din. Najvišji je bil denarni pro- met sicer v letu 1937., ko je dosegel zne- sek 6.301.000 din, vendar je leta 1940. zna- šal še vedno 6.066.227 din. Te številke ka- žejo, kako velik je denarni promet te po- denarnih sredstvih sicer skromne invalid- ske kreditne zadruge in kolikšen je njen gospodarski pomen za članstvo.

Zanimiv je pa tudi pregled gibanja hranilnih vlog. To so predvsem premože- nja odborov organizacije in pa prihranki članov. Prvih pet let sploh ni bilo nobenih vlog, šele leta 1930. je bilo vloženih 12.397 dinarjev. Leta 1932. so vloge poskočile že na 137.291 din, leta 1940. pa celo na 244.767 dinarjev. Tudi te številke dokazujejo, da imajo člani zaupanje v svojo res solidno kreditno zadrugo in da se zavedajo, da jim le vzajemna pomoč more pomagati in go- spodarsko koristiti. V vseh 16 letih obstan- ka je Vzajemna pomoč dovolila za 4.239.527 dinarjev posojil članom, imela pa skoraj 64 milijonov dinarjev prometa. Iz teh podat- kov je lahko sklepati, kako dobro je bila zadruga ves čas upravljana in koliko more medsebojna povezanost in tovariško zaupa- nje tudi pri skromnih sredstvih in v tesnih razmerah koristiti splošnosti. Uspešno po- slovanje invalidske Vzajemne pomoči mo- re tudi drugim podobnim gospodarskim ustanovam služiti kot lep vzgled prave to- variške solidarnosti in smisla za medse- bojno podpiranje.

Vestnik

P. n. naročnikom! Dovoljujemo si opo- zoriti vse tovariše, ki so z naročnino v za- mudi, naj nam zaostanke kar najprej na- kažejo, v prihodnje pa naročnino spro- ti plačujejo, saj je prav neznatna. Znaša za vse leto komaj L. 16.—. Prosim, naj vsi upoštevajo izjemne čase in store svojo na- ročniško dolžnost.

Podpore za napredek kmetijstva. Vi- soki komisar je odredil, da se določi izre- den znesek 1 milijona lir za izboljšanje kmetijstva v naši pokrajini. Iz tega kre-

dita se bodo dajali prispevki največ do 50 % celotnih stroškov za dela, s katerimi se nerodovitna zemljišča narede plodna, za melioracijo zemljišč, za odstranitev gr- mičevja in kamenja, za napravo prekopov oz. odtokov ter sploh za pridobitev novih uporabnih zemljišč. Do 40 % stroškov se pa podele prispevki za nakup tehničnih kmetijskih sredstev, zlasti strojev. Pri- spevki se bodo dajali za povečanje reje kuncev, za gojitev semenskega krompirja, za zgradbo gnojšč in ustanovitev preiz-

Hrvatsko uradniško zadrugarstvo

Že svoj čas smo poročali, da so zadruge drž. uslužbencev na ozemlju Nezavisne države Hrvatske imele dne 22. julija v Zagrebu zborovanje, na katerem so ustanovile svojo Zvezo nabavljalnih zadrug. Ta naj bi izvrše- vala naloge nadzornega in poslovnega organa, ki jih je prej izvrševala nek- danja Zveza nabavljalnih zadrug v Beogradu.

Nedavno je bil izredni ustanovni občni zbor zagrebške Zveze nabav- ljalnih zadrug drž. uslužbencev. Zbo- rovanje je vodil predsednik prof. dr. David Karlović.

Zborovalci so sprejeli pravila Zve- ze in izvolili člane v upravni in nad- zorni odbor in sprejeli načelne smer- nice za nadaljnje delovanje. Ker je ministrstvo za narodno gospodarstvo sprejelo in potrdilo sklepe prvega občnega zbora, je postala zagrebška Zveza zakonita naslednica in dedinja vsega premoženja nekdanje beograjs- ke Zveze, kolikor se je to premo- ženje nahajalo na tleh Nezavisne dr- žave Hrvatske. Nova zagrebška Zve- za ima kot članice skupno 145 urad- niških zadrug: 66 nabavljalnih, 72 kre- ditnih, 5 stanovanjskih in 2 čebelar-

kusnih kultur za pridelke, ki jih je treba posebno pospeševati. Iz tega kredita bo naše kmetijstvo črpalo gotovo zelo uspešne in koristne pobude in podpore.

Likvidacija premoženj v Nemčiji. Visoki komisar je izdal opozorilo, da so Slovenci, ki so dne 1. aprila 1941 bivali na ozemlju bivše Jugoslavije, sedaj priklučenemu Italiji, ki so pa tukaj rojeni in so bili navedeni dan semkaj pristojni ter so se pred 10. decembrom l. l. preselili v Italijo iz bivših jugoslovanskih, zdaj Nemčiji priključenih krajev, upravičeni svoje premoženje, ki je v Nemčiji, likvidirati in prenesti čisti izkupiček v Ljubljansko pokrajino. Morali so pa do navedenega dne izjaviti pred italijanskimi oblastmi, da se žele za stalno nastaniti v Italiji, če jim bo naknadno priznано državljanstvo. Vsi taki Slovenci so morali do konca januarja predložiti Visokemu komisarju izjavo v dveh enakih izvodih, potrjeno po županstvu.

Zatemičev. Po odredbi Visokega komisarja velja od 18. januarja dalje predpis, da je treba izvrševati vse določbe o zatemičevu od 19. do 7. ure.

Omejitev železniških ugodnosti. Ko so bile začetek januarja objavljene razne omejitve v železniškem prometu in utesnitev različnih voznih ugodnosti na državnih železnicah v Kraljevini, so mnogi pomotoma smatrali, da veljajo ta določila tudi za našo pokrajino. Doslej tuk. pokrajinska železniška direkcija glede tega ni dobila še nobenih navodil, ker pač ti predpisi za Ljubljansko pokrajino niso bili izdani.

Seznam sodnih tolmačev. V Službenem listu z dne 31. decembra l. l. 105. kos, je objavljen seznam stalno zaprišenih sodnih tolmačev, ki so izvrševali lani svoj posel

na območju ljubljanskega apelacijskega sodišča. Največ teh zaprišenih tolmačev je v Ljubljani, so pa tudi v Novem mestu, Logatcu, Ložu, na Vrhniki, v Metliki in Črnomlju. Tolmači so zaprišeni za naslednje jezike: italijanski, latinski, poljski, portugalški, španski, nizozemski, francoski, angleški, nemški, ruski, madžarski, češki in srbohrvatski jezik.

Promocija. Dne 22. decembra 1941 je promoviral v Beogradu za doktorja vsega zdravilstva gospod Joško Otáhal, sin tehničnega višjega svetnika v pokojni inž. Otáhala Josipa v Ljubljani. — Iskreno čestitamo!

Ljubljanske trafike ob nedeljah. Da se uredi nedeljska služba trafik v Ljubljani, je mestna občina vse 103 trafike, kolikor jih je, razdelila v šest skupin po 17 trafik. Te skupine imajo ob nedeljah in praznikih izmenoma nedeljsko službo in sicer imata vsako nedeljo po dve skupini službo. Od teh je ena odprta od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer, druga skupina pa samo od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Sestavljene so pa te skupine tako, da je približno v vseh okrajih kupcem na razpolago vsaj po nekaj trafik.

Železnice v Ljubljanski pokrajini. Dolžina vseh železniških prog v naši pokrajini znaša 201 km, pri čemer nova proga Črnomelj - Vrbovsko, ki je še v gradnji, ni vračunana. Polovica te proge je bila že prej zgrajena, kar je veljalo 67 milijonov dinarjev. Poglavitna stavbna dela na progi so že končana, tako je že izvrtan predor Lovnik in postavljen viadukt pri Vrbovskem. S to progo bi se zveza med Ljubljano in Reko skrajšala za 80 km, med Ljubljano in Splitom pa za 30 km.

Socialna politika

Najnižje delavske mezde pri javnih delih. Po odredbi Visokega komisarja so bile določene minimalne mezde za delojemalce, zaposlene pri javnih delih v Ljubljanski pokrajini. Predpisi veljajo za vsa javna dela, ki jih izvršujejo bodisi zasebni stavbeni podjetniki ali pa državne oz. samoupravne ustanove v lastni režiji. Za navadne delavce, mlajše od 18 let, je določena kot najnižja mezda L. 2,40 na uro, za navadne delavce, stare nad 18 let, pa po L. 3,20 na uro. Kvalificirani delavci s strokovno zaposlitvijo morajo dobiti vsaj 4 lire na uro, če še niso bili v stroki zaposleni leto dni, sicer jim gre po L. 4,50 na uro. Vsa javna dela se uvrščajo v prvi mezdni razred v smislu kolektivne delovne pogodbe. Te minimalne mezde veljajo od 17. oktobra l. l. dalje, ne veljajo pa te določbe za osebe, ki je zaposleno pri vzdrževanju in snajenju cest, železnic, zgradb, napeljav in pri ostalih službah v upravi javnih ustanov, kakor tudi ne za pomožno osebo le-teh, če so njihova službena razmerja urejena s posebnimi pravilniki.

Obvezno razsodništvo v kolektivnih delavnih sporih. Visoki komisar je izdal odredbo, po kateri je odslej v kolektivnih delavnih sporih razsodništvo obvezno, če poravnalni poskus ne uspe. Na zahtevo pristojne sindikatne zveze se sestavi razsodniški odbor. Zahtevo je predložiti inspekciji dela, ki stavi Visokemu komisarju predlog za postavitve predsednika. Pokrajinski zvezi delodajalcev in delojemalcev pa imenujeta svoja zastopnika. Predsednik odloči, ali naj bo obravnavana javna ali ne.

Posnemanja vredno! V Beogradu je več hišnih lastnikov, ki se zavedajo resnosti sedanjih časov in stiske, v kateri živi večina prebivalcev, dejavno priskočilo na pomoč svojim najemnikom s tem, da za december niso pobrali najemnine za stanovanja. S tem so ti uvideli hišni lastniki hoteli omogočiti svojim potrebnim stanovanjskim najemnikom, da bi vsaj nekoliko brezskrbneje praznovali božične praznike. — Tudi v Ljubljani, smo brali v dnevnikih, je en hišni gospodar storil isto in svojim najemnikom enomesečno najemnino odpustil. Naj bi našel čim več posnemačev!

Boj draginji

Objavljamo sledeča važna opozorila: 1. Trgovce, ne prodajaj in konsument, ne kupuj čez redno potrebo! 2. Trgovce, ne prodajaj tistemu, ki ima več denarja, večje količine blaga: to bi bilo na škodo tistih, ki imajo manj in si ne morejo napraviti zaloga. 3. Ti, ki si kopičiš zaloge, si izdajalec. 4. Trgovce, odstopaj blago v mejah rednih potreb in prodajaj le svojim rednim odjemalcem, ki jih poznaš. 5. Vlada računa danes bolj kot kdaj koli, da boš ti, trgovec, zvesto in razumno sodeloval in da boš ti, konsument, discipliniran državljan, tako da prehrana, preskrba in razdelitev ne bodo utrpeli škode in ovir. 6. Trgovce, bodi vljuden in potrpežljiv s svojimi odjemalci in ti, odjemalec, bodi ljubezniv in potrpi s svojim trgovcem.

Dostavljanje kruha. Iz Rima poročajo, da so odločujoča oblastva pojasnila, da se tudi kruh, ki spada itak med racionirane

predmete, ki se morejo nabaviti samo z živčno nakaznico, ne sme več dostavljati kupcem na dom. Ista prepoved velja že doslej za vse ostale predmete, ki je njih poraba urejena z osebnimi živilskimi nakaznicami. O tej prepovedi smo poročali že zadnjič.

Krušne nakaznice v gostilnah. Znano je, da morajo gostilničarji oz. kavarnarji zahtevati za kruh, testenine in riž od gostov vselej ustrezne odrezke. Za odrezek živilske nakaznice, ki velja za enodnevni obrok kruha, morajo gostinski obrati gostom dati ustrezno količino kruha in sicer vsaj tri kose. Proti predložitvi odrezka lahko gostilničar postreže gostom samo z enim kosom kruha, mora mu pa izstaviti eno ali dve nakazili za nadaljnjo nabavo kruha prihodnje dni. Taka nakazila veljajo seveda samo v tistem obratu, kjer so bila izstavljena.

Prosveta

Uspehi vpisa v GILL. Do konca minulega leta se je v mladinsko organizacijo GILL vpisalo 5028 članov mladine iz Ljubljanske pokrajine, ki so se spontano izrekli za pristop in so njihove prošnje starši v redu odobrili. Za voditelje se je stavilo na razpolago poveljstvu GILL-a 346 oseb učnega osebja, ki so se spontano vpisali v to mladinsko organizacijo.

Za čisto hrvatskega jezika. Poročali smo že, da je vlada Nezavisne države Hrvatske ustanovila poseben državni urad za jezik, ki ima nalogo, da skrbi za snaznost jezika, da nadzira ves tisk, daje nasvete in odloča dokončno o vseh jezikovnih stvareh. Tako beremo v zagrebškem tisku,

da se je izogibat predvsem tujk in iz tujih jezikov nepravilno in brez prave potrebe prevzetih besed. Zlasti naj se izloči iz hrvatskega jezika vsi v zadnjih letih prevzeti srbski izrazi. Tako naj se ne piše več spisak temveč popis ali iskaz; ne več značka, temveč znak, oznaka; ne več blagovremeno, temveč pravodobno; ne molioč, temveč molitelj; ne pretstojnik, temveč predstojnik; ne rešenje, temveč odluka; ne več stanica, temveč postaja; ne slovenački, temveč slovenski; ne voz, marveč vlak; ne več dekret, temveč odluka; ne več lice, temveč osoba; ne več odelenje, temveč odjel; ne več izvod, temveč izvleček; ne več postavljanje, temveč imenovanje itd.

Po svetu

Enotna stanovska organizacija. Po vzorcih korporativne državne ureditve je tudi hrvatska vlada izdala zakonsko odredbo o ustanovitvi stanovskih in drugih organizacij v okviru ustaškega gibanja. Tako so predpisane skupne enotne organizacije za kmete, delavce, invalide, industrije, obrtnike, trgovce, zasebne nameščence, hišne posestnike, pripadnike svobodnih poklicev itd. Posebne skupne zveze so pa določene tudi za javne uslužbence in upokojence. Tako je ustanovljen Hrvatski savez državnih nameščencev, Hrvatski savez samoupravnih nameščencev in Hrvatski savez upokojencev. Zveze so urejene po župah in okrajih, na čelu imajo pa »savezničarje«. Vse zveze tvorijo Glavno zvezo, ki jo vodi »državni savezničar«. Članstvo pri strokovni organizaciji je za vsakega pripadnika stroke ali stanu obvezno, kakor je tudi obvezno sodelovanje pri organizaciji. Ko bodo nove zveze dokončno urejene, morajo prenehati vsa dosedaj obstoječa društva in organizacije.

Vrhovno sodišče na Hrvatskem. Hrvatska vlada je odpravila dosednji stol sedmorice in vrhovno sodišče v Sarajevu. V nadomestilo je bilo ustanovljeno vrhovno državno sodišče s sedežem v Banji Lučki, ki bo s 1. marcem pričelo že uradovati. Predsednika tega sodišča imenuje poglavnik sam, ki ga bo tudi zaprisegel. Novo vrhovno sodišče bo imelo razširjen delokrog in bo dajalo tudi mišljenja o novih zakonskih osnutkih.

Pomoč javnim uslužbencem. Na predlog finančnega ministra je srbska vlada sprejela sklep, da prejmejo vsi tisti, ki jim plačuje država plače, pokojnine itd., en-

kratno podporo. Ta znaša od 800 do 1200 dinarjev, dobe jo pa vsi državni aktivni in upokojeni uslužbenci, vojni invalidi ter vsi, ki prejemajo redne mesečne podpore od države. Namenjena je ta podpora za nakup živil, zlasti kurjave.

Skrb za begunce. Izredni komisar za begunce in priseljence pri srbski vladi je postavil poseben posvetovalen odbor 12 članov, ki jih imenuje predsednik vlade. Odbor bo imel predvsem nalogo, priskrbiti beguncem in priseljencem zaposlitev. Tudi bo skrbel za ohranitev oz. prenos premoženj le-teh in proučeval vprašanje njihove stalne naselitve v Srbiji. Tudi vprašanje dodeljevanja posojil bo odbor skušal pravično rešiti.

Podpore uradnikom beguncem. Začetek januarja je srbska vlada izdala uredbo o izplačevanju podpor državnim, banovinskim in občinskim aktivnim in upokojenim uslužbencem ter njihovim družinam. Vsem tem osebam, bodisi da so begunci ali kot priseljenci primorani živeti na sedanjem srbskem ozemlju, pripada po uredbi stalna redna podpora, ki se določi ne glede na draginjski razred. Podpora se določa po položajni skupini in znaša od I. do III. skupine po 2500 din, za IV. in V. skupino 1750 din, za VI. do X. skupine pa po 1500 dinarjev. Služitelji dobe po 800 din podpore na mesec. Za otroke do dovršenega 16. leta starosti gre pa vsakemu upravičencu še po 300 din doklade na mesec.

Zvišanje taks. Kakor poročajo iz Beograda, je srbsko finančno ministrstvo izdalo odločbo, da se s pričetkom tega leta podvoje takse za vse vloge, prošnje, priloge itd., ki se vlagajo pri državnih oblastvih.

Zadružne vesti

Nabavljalna zadruga na Vodnikovem trgu. Tudi v sedanjih izjemnih razmerah posluje ta naša nabavljalna zadruga v polnem obsegu, pri čemer jo omejena finančna sredstva in skrajno tesni prodajni in skladišnji prostori seveda močno ovirajo. Odbor si prizadeva kar le mogoče olajšati razdeljevanje racioniranih živil, skuša pa si tudi priskrbeti vse druge predmete vsakdanje uporabe, ki so še v prosti prodaji. Odbor je že navezal stike z dobavnimi viri v Italiji in so članom na razpolago različna živila po uradno določenih cenah. Tako ima zadruga v zalogi prav dober sir raznih vrst, ribje konzerve, mesne in zelenjadne izvlečke, paradižnikovo mezgo, pomaranče, limone, čebulo itd. V krčmi je članstvu na razpolago pristno vino različnih vrst, med drugim tudi letošnje rdeče vino iz Bele Krajine. Članom zadruga priskrbuje kurivo, drva in premog, kolikor ga more dobiti od premogovnikov oz. lastnikov gozdov. Če bo mogla dobiti še kaj novih zalog krompirja, bo skušala priskrbeti članom, ki se niso mogli sami pravočasno založiti, vsaj še nekaj tega važnega živeža. — Zaradi podražitve prevoznih cen in ker zadruga nima lastnih konj niti tovornih avtomobilov, je bila prisiljena uvesti posebno odškodnino za dostavljanje nakupljenega blaga članom na dom. Za vsako tako dostavitev je določila kot odškodnino 4 lire. Odbor je prepričan, da bodo člani razumeli nujno potrebnost tega ukrepa, ki se mu —

iz povedanih razlogov — ni bilo mogoče izogniti.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Iz železničarske nabavljalne zadruge. Leta 1941. je naša železničarska nabavljalna zadruga svojim članom preskrbela poleg specerije tudi mnogo krompirja. Nakupila je po Dolenjskem, zlasti na Kočevskem nad 50 vagonov krompirja, kar pa ni zadostovalo za kritje vseh naročil, ki so pršla od članov. Krompir je zadruga razdelila članom v maksimalnih količinah, kakor je to predpisal mestni prehranjevalni urad. Oskrbela je pa tudi člane z ogromno množino drv, namreč 7000 m³, torej približno 3.500.000 kg. Drva je železničarska nabavljalna zadruga oddala znatno ceneje kot so pa bila pri trgovcih. Nakupila jih je zadruga 80 vagonov, tako da je po kritju potreb članov še nekaj drv na zalogi. Manj ugodna je preskrba v premogom, ki prihaja le v točno odmerjenih količinah iz Kočevja in Sent Janža. — Člani so tudi kupili več vagonov jabolk in približno 17.000 kg goriskega in neapeljskega kostanja. Na žalost zadruga ne morev senu članstvu nuditi dovolj mleka, ker je vrhniška mlekarina količino dobavljenega mleka znižala za 90 l na dan.

KROJAŠKI
ATELJE

Fran Iglič

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA
Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za
dame in gospe
deponajnovj-
ših krojnih. La-
stnizaloga mo-
dnega blaga.

PORAVNAJTE
NAROČNINO!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev z o. j.
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljanski pokrajini, ustanovljena l. 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681
Tel. 3413. Daje le svojim članom posojila največ do 1.000 Lir
po 7 % proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Priporočamo tvrdko
M. TIČAR
LJUBLJANA

za nakup pisarniških
in šolskih potrebščin

Rabite pisarniške potrebščine,
pisemski papir, svinčnike, nalivna
peresa, avtomatične svinčnike,
obrnite se do Učiteljske knjigarne
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 3

TELEFON 27-91

Priporočamo svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode
in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini.
Krasna zaloga zastorov in preprog (pliš, tapestri itd). Puh,
perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz
prvovrstnih tovarn.